

Kiállítások a jubiláló Szépművészeti Múzeumban

Megalapításának 75. évfordulója alkalmából jubileumi kiállításra készül a Szépművészeti Múzeum. Az október 28-án nyíló tárlaton mintegy 200 tárggyal, több fotóval, plakáttal, nyomtatvánnyal, és a restauráló műhely bemutatásával adnak képet a külföldi, az antik művészet legnagyobb hazai gyűjteményének múltjáról, jelenéről. Több tabló szemlélteti majd az intézményben végzett tudományos munkát. A reprezentatív kiállítás bemutatja a múzeum jubileuma alkalmából meghirdetett fotópályázatra beérkezett fényképek legjavát.

Bartók születésének centenáriuma alkalmából Budapesten rendezik meg a nemzetközi zenei ikonográfiai szimpoziumot, amelyhez kapcsolódva „Kép és zene” címmel a zenetudományi intézettel közösen grafikai kiállítást nyitnak a városligeti épületben. A műtárgyak a XVI. századtól a XX. századig ábrázolják a sajátos témakört.

Picasso születésének 100. évfordulójáról is megemlékezik a közművelődési intézmény, a modern művészet klasszikusának mintegy fél-száz remekművét bemutatva. A centenáriumi tárlat december 5-től látható majd.

Countryünne

Bródy János Szegedet állítólag a magyar Nashville-nek nevezte. Arra célozván: Magyarországon a countryzenében e város az a zarándokhely, ami az USA-ban Nashville. A kijelentés hízelgő, ám hogy némiképpen örvendetes módon igaz is lehet, azt a keddi kép bizonyította az Ady téren. Még negyed kilenc sem volt, hatalmas tömeg várakozott bebocsátásra az egyetemi épület kapujánál. Az eredetileg az újszegedi szabadtéri színpadra meghirdetett countrytalálkozót ugyanis a rossz időre való tekintettel itt, az Auditorium Maximumban rendezték meg. Hogy miért éppen itt, rejtelmy: minimális matematikai felkészültséggel észre lehetett ugyan venni a különbséget az újszegedi színpad és az előadóterem befogadóképessége között, így a tumultuózus jelenetek elkerülhetetlenek lettek, ám ami a Bródy-féle megállapítást illeti, csak örülhettek a lokálpatrióták — minden countryünnepvárosra avanszált Szegedet mutatott.

A sort a házigazda, a szegedi The Bluegrass Pilgrims Band nyitotta meg. Azonnal meglepetést okozva. Gyaníthatóan nem túlzás kijelenteni: a városnak még nem volt countrygyűjtése, mely ilyen magas színvonalon művelte volna ezt a kedves, dallamos népzenei stílust. Egyetlen hölgytagjuknak, Várkonyi Eszternek hangja álmódra készítené szép, Savanya István által szerzett saját számuk, a Szomorúfű komoly további reményekre jogosít, kár, hogy többet nem hallhattunk.

Jött az Interfolk, s vele mindaz, ami bizony nem feltétlenül szükséges a countryzenéhez: a pókok, a pozzenél előadómódból jól ismert „effekték” sora. Pedig tán okosabb lett volna arra ügyelni, hogy az együttes

A beszédhibák megelőzése

Tudományos tanácskozás Makón

Szardán, tegnap a makói tanácsháza dísztermében megkezdődött a Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társaság két napos kongresszusa. A tanácskozáson mintegy 120 foniáter, orvos, nyelvész, logopédus a szakma elmúlt négy évi kutatási és gyógyítási eredményeit összegező referátumokat hallgat meg.

Az előadások kiemelték: a beszédhibák megelőzésében fontos szerepe van a több beszédnek, a beszédhanghálók kifejlesztésének. A gyermekeket már kicsi korukban meg kell tanítani, hogy hallás után megkülönböztessék a szavakat fölépítő hangokat. Ezért a szülőknél sokat kell beszélgetniük a

gyermekekkel. Törekedniük kell arra, hogy az először hibásan ejtett szavakat mielőbb helyesen mondják. A beszédképesség kialakulását gátolhatja, ha hurutos megbetegedés miatt átmeneti halláskárosodás következik be. Ezért az ilyen megbetegedések mielőbbi gyógyítása a legfontosabb feladatok közé tartozik.

A tanácskozáson a helyes beszéd kialakításának pszichológiai vonatkozásaival, a dadogás leküzdésének lehetőségeivel, a hangkutatásban alkalmazható új eszközökkel és a kérdéssel kapcsolatos gyógyítási eljárásokkal is foglalkoznak. A főreferátumok szövegét nyomtatásban is megjelentetik.

Félezer oldalon

Megjelent az új Statisztikai Évkönyv
Tények életünkről

A Központi Statisztikai Hivatal most megjelent, 1980. évi adatokat tartalmazó évkönyve több mint félezer oldalon számol be társadalmi és gazdasági életünk majdnem minden területéről. Az évkönyv lehetővé teszi a társadalmi és gazdasági folyamatok részletes elemzését, a változásra ható főbb tényezők elkülönítését, valamint a jelenségek közötti összefüggések tanulmányozását.

A népesség számának, összetételének változását mutató adatokon kívül az ország vagyonát és jövedelmét is számba veszi a kiadvány. A termeléssel foglalkozó fejezetek nemcsak arról tájé-

koztatnak, hogy miből mennyit termelt az ipar és a mezőgazdaság, hanem arról is: miként változtak a termelés költségei, a bérek, a nyereség és a termelői ár-színvonal. Több táblázat a termelés hatékonyságának és szerkezeti változásának bemutatásával foglalkozik. A külkereskedelmi fejezet a külgazdasági egyensúly javításában elért eredményeket tükrözi.

Mindezeket túl statisztikai táblák sokasága mutatja be a lakosság élet- és munkakörülményeinek változását, köztük a foglalkoztatottság, a keresetek és az árak alakulását, az egészségügy és a kultúra terén elért eredményeket. Külön fejezet ismerteti a megyék helyzetét a legfontosabb gazdasági és társadalmi mutatók alapján. Az évkönyv utolsó fejezete nemzetközi adatokat tartalmaz, lehetőséget adva arra, hogy eredményeinket és helyzetünket nemzetközi összehasonlításban is értékelhessük.

Régészeti ásatások

A Tolna megyében évek óta folyamatban levő avarkori régészeti ásatások idei eredményei — a gyöngvásártéri avartemetőben feltárt ötvennél több újabb sírleletei — európai viszonylatban is figyelemre méltónak bizonyultak.

Új megvilágításba helyezték az avar társadalom rétegződését. Egyértelművé vált: az avarok a munkamegosztás olyan fokára jutottak, hogy kézműipari szinten termeltek. A fazekasok olyan mértékben foglalkoztak ezzel az iparral, s olyan igény volt a termékeikre, hogy a készítésükkel fenn is tudták tartani magukat.

A leletek egyértelműen bizonyítják az egykori avar lakosság helybenmaradását is.

Összefogás a Balatonért

Szovjet, amerikai, holland és magyar szakemberek széles körű kutatásainak összegezésével matematikai modelleket dolgoztak ki a Balaton vízének megbízható ellenőrzésére és a változások elemzésére, értékelésére. Ezek a modellek és a segítségével nyerhető tapasztalatok, valamint az azokra épülő javaslatok szerepeltek a nemzetközi Balaton-model-

Napirenden

A szabálytalan építkezések

ÉVM—MÉM tájértekezlet Szegeden

A magánérből történő építkezések üteme évről évre növekszik. Ez örvendetes tény, egész országunk népünk gyarapodik gazdagodik általuk. Természetesen csak akkor, ha az elkészült létesítmények megfelelnek céljuknak, az előírt követelményeknek; és nem akár hol, akár hogyan — például korlátozási tilalom alá eső területen — létesülnek. Ez utóbbiak, vagyis a szabálytalan építkezések elszaporodása miatt vizsgálta meg a Minisztertanács ez év májusában az építkezési rend és fejelem helyzetét hazánkban, illetőleg hozott határozatot — 2011/1981. (V. 16.) sz. alatt — a szabálytalan építkezések megakadályozása érdekében szükséges intézkedésekről.

Az érintett tárcák — elsősorban az ÉVM és a MÉM — ennek alapján külön miniszteri rendeleteket, vagy irányelveket jelentettek meg. A központi szabályozás előírásainak végrehajtása és ellenőrzése pedig mindenütt a tanácsigazgatási szervekre tartozik. E feladatok végrehajtásáról rendeztek tanácskozást tegnap, szardán Szegeden, a megyei tanács oktatási központjában az Építészeti és Városfejleszté-

si Minisztérium, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, valamint Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye tanácsai szakigazgatási szerveinek vezetői, illetve a szakterületen különböző feladatokat végző munkatársai. Gulyás Antal, a megyei tanács osztályvezetője közölte, hogy dr. Bozó Sándort, a megyei tanács vbtitkárát.

Gálósfay Jenő, az ÉVM főosztályvezető-helyettese tartott előadást a hazánkban kialakult szabálytalan építkezések okairól, módjairól, illetve az építési rend és fejelem helyreállításának követendő módszereiről. Elmondta egyebek között, hogy a szabálytalan építkezések nagyarányú elszaporodása sok helyen már településfejlesztési problémákat okozott. A földterületek ilyen jellegű ésszerűtlen kihasználása, ugyanakkor az építőanyagot túlzottan pazarló felhasználás gátolja meg a tervszerű magánérből lakásépítési feladatok végrehajtását is. A korábbi szabálytalanságokat éppen úgy fel kell számolni — a hiányok előírás szerinti pótlásával, bírságolással, s ha szükséges az épületbontások elrendelésével is —, a

jövőben pedig meg kell akadályozni a hasonló jellegű építéseket.

Dr. Kiss Sándor, az ÉVM osztályvezetője a városi és üdülőterületek rendezési terveinek követelményeiről, a megfelelő telegény-kielégítéssel kapcsolatos tanács feladatokról, valamint a zártkertekben kialakult építkezési módok problémáiról beszélt, elemezve a tennivalókat is. Dr. Koronczai Miklós, a MÉM osztályvezetője a zártkerti földek hasznosításának lehetőségeit ismertette, illetve az azok függvényében lehetséges gazdasági célú építési módokat.

Végül dr. Szabó Károly, a Minisztertanács Tanácsj Hivatalának főosztályvezetője hívta fel a jelenlevők figyelmét arra, hogy az építési, igazgatási és mezőgazdasági szakigazgatási szerveknek közösen kell megvizsgálniuk működési területükön a kialakult építkezési gyakorlatot; minden igyekezetükkel segíteni, támogatni kell az állampolgárok építési igényeinek kielégítését. A hozzájuk kerülő ügyek gyors és szakszerű intézése is jelentősen hozzájárulhat ugyanis ahhoz, hogy a szabálytalanságoknak ezen a területen is gátat lehessen szabni.

Martonék, a Bakonyban

Hetekkel korábban jelezte Kacsala István, a zirci postásüdülő vezetője, hogy augusztus közepén szenzációval szolgál.

— Nagy családot várunk az Alföldről... tíz gyermekkel érkeznek, ezért kétlakásos faházat rendezünk majd be a számukra! — mondta...

Azóta Marton János és népes családja megérkezett Zircra. A szülők és a kisebb gyerekek az egyik, a nagyobbak a másik lakrészben kaptak helyet.

Nehéz volt összeszedni mindenkit a családi fényképhez. Valaki mindig hiányzott, vagy elmozdult, felállt. Még így is csak tíz gyermek kerülhetett lencsevégre. A legidősebb fiú — János — gépkocsivezető a Postánál és így nem volt érkezése eljönni a zirci üdülőbe.

Azért tíz gyermekkel utazni, nyaralni — nem könnyű! Utoljára négy esztendője üdült együtt a Marton család Balatonbogláron.

— Akkor még csak nyolc gyerekek volt — mondta Marton Jánosné, aki a Szegedi Ruhagyár dolgozója.

— Most is a ruhagyárban dolgozik?

— Igen is, nem is, mert már tizenhatodik éve gyermekgondozási segélyen vagyok.

Bizonyításul beszaladt a faházba a két éves Györgyi, a legkisebb a Marton gyerekek között. Felkapott valamit az asztalról, aztán uccu, már kint is volt a teraszon. „Siess utána, ne hogy baja essen!” — szölte a mama, de nevet nem említett, mégis ketten ugrottak, siettek Györgyi után és ez sűrűn megismétlődött a beszélgetésünk alatt, amit a gyermekgondozási segélyről folytattunk:

— Akkor még egy évig gyés-en maradt.

— Úgy néz ki. Még egy évem van hátra a gyermekgondozásból — mondta Martonné és kiértékelte a számból, hogy több gyermek már nem lesz a családban.

— Hagyomány a sok gyerekek, a nagy család Martonéknál?

— Nálunk „csak” kilenc gyerek volt odahaza, de a feleségemék tizennégyen voltak testvérek — mondta Marton János, aki a Szegedi Építőipari Szövetkezetben fűtőszerező.

Hagyományt ápolnak tehát. Mind a két családban megszokták a sok gyereket a szülők. Egymást segítették és ezt átültették ebbe a 11 gyermekes családba is. Nem is lehet másként. Négyszobás lakásuk van Szegeden. Az egyikben a három nagylány él. Aztán külön szobájuk van a nagylányoknak. A

szülők a két picivel kerültek egy szobába és végül a kislányok szobája következik.

— Ki takarít?

— Mindenki a saját szobáját.

— És a közöst?

— A fiúk a konyhát és még mosnak is — mondta Angéla.

— A fiúk? Jól értettem? Mosnak is?

— Szeretik ezt a munkát, hát csinálják — mondta Gizella a legnagyobb lány, aki az édesanyja nevével viseli. Különben ő már szakmát választott: textilipari szak-középsiskolát végész és a Szegedi Textilgyár ösztöndíjasa. János gépkocsivezető, Ferenc közműves lesz, a többiek még nem döntöttek. Zoli, a középső fiú a könyveket bújjá. Nagyon szereti a verseket, jó tanuló a gimnáziumban és a családban „kis Petőfinek” nevezik.

Kicsik és nagyok, egy népes család tagjai, akik egymásra utaltan élnek, de úgy, hogy mindig ott van a közösség, a munkahelyi segítőkészsége is. Például négy éve a Szegedi Ruhagyár biztosítja az ebédet. Nagy szó, nagy segítség ez!

Később össztalálkoztunk a zirci postásüdülő tágas kertjében, játszóterén. A nagyobbak együtt szórakoztak, játszottak a kicsikkel, vagy nézték a televíziót, mert arra még nem jutott pénz a népes Marton családban.

Martonék példája bizonyosság arra, hogy vállalati, segítséggel még az ilyen nagy család is pihenhet két héten át, nyár derekán hazánk legszebb tájain, például Zircen.

Gáldonyi Béla

Domonkos László